

tért át s jövedelme ezáltal növekedett (Bp. T. P. XIII. 11.377/1934/6.).

A *különeljárasi költséget* a felek a kérelem előterjesztése alkalmával kötelesek fizetni (R. 21. §.), ennek kiegészítését a bíróság a 31.665/1931. F. M. számú rendelet alapján szükség esetében elrendelte (Bp. T. P. XIII. 763/1932/6.). A kérelem vagy a fellebbezés visszavonása esetében a különeljárasi költség visszafizetésének nincs helye (Bp. T. P. XII. 10.800/1932.).

Végül a bíróság konkrét esetben kimondotta azt is, hogy az 1670/1932. M. E. számú rendelet 1. §-ában foglalt rendelkezés már meghozott, de még ki nem hirdetett ítéletre hatállyal nem bír, meri „az 1670/1932. M. E. számú rendelet nem tartalmaz olyan rendelkezést, hogy amennyiben a végső fokon határozó fellebbezési vegyes bíróság az 1670/1932. M. E. számú rendelet rendelkezésétől eltérő ítéletét az 1670/1932. M. E. számú rendelet megjelenése és életbelépése előtt már meghozta, de azt még akkor nem hirdette ki, abban az esetben a fellebbezési bíróság a tárgyalást újból megnyitni vagy e nélkül is a már meghozott ítéletét félretenni és újabb jogszabály alkalmazásával újabb határozatot hozni jogosult vagy kötelező (Bp. T. P. XIII. 10.090/1932/37.).

Dr. Tunyoghi Szücs Lajos.

A kötelezettség absztraktsága a közvetlen szerződő felek között.

Irta: *Dr. Gönczi Gábor*

A jog fejlődésének két pólusá találkozik az absztrakt kötelezettségvállalásban. Absztraktság jellemzi a primitív jogot, mely merev formalizmusában odáig megy, hogy még a materiális teljesítés által sem veszi megszűntnek a kötelmet, csak az absztrakt kötelezettségvállalás visszáját képező — ugyancsak absztrakt — feloldóügylettel. Másfelől az absztrakt kötelelem a legújabb kereskedelmi (forgalmi) elvek behatolását mutatja a jogrendbe, melyek megkívánják a forgalom biztonsága okából a harmadik jóhiszemű visszterhes szerző javára azt a privilégiumot, hogy bizonyos, előtte nem tudott körülményekre alapított kifogások ellene felhozhatók ne legyenek.

Összegezzük az absztrakt kötelelem mai jogdogmatikai állását:

Minden juttatásnak van causája. Juttatás gyűjtőneve alá foglalja Thur azokat a vagyoni jogi ügyleteket, melyekkel valaki más vagyont saját vagyonának rovására növeli. A juttatásnak két főfaja van: 1. *Rendelkezés*, mely a vagyancsökkentést más vagyona javára közvetlenül viszi keresztül és 2. *kötelezettségvállalás*, mely a rendelkezés megtételére kötelez és így a vagyoncsonkítást még csak csirájában foglalja magában. Egyedül álló juttatást azonban, legalább is az úgynevezett *forgalmi ügy-*

letek terén nem igen látunk. Épelméjü embert akkor is, amikor példának okáért tulajdont ruház át, akkor is, amikor erre magát valakivel szemben kötelezi, valamely gazdasági cél elérésének gondolata indítja. A gazdasági cél gyakorlatilag abban fog jelentkezni, hogy vagy valamely jogügyletre utal vissza, vagy pedig abban, hogy a juttatás valamely kötelelem megváltoztatásában valamennyire szerepet játszik. Ez eredményezi azután a causa szónak, melyet a gazdasági célnak a jogban való jelölésére használnak, — kétértelműségét. A causa jelenti 1. A tényalapot pl. a tulajdonátruházás causája: adásvétel, de jelenti 2. a jogalapot is, pl. a tulajdonátruházás causája: solvendi. Az előbb azt állítottuk, hogy minden juttatásnak van causája. Most továbbmegyünk. Csak a juttatásnak van causája! Próbálja csak valaki azt kérdezni, hogy mi magának az adásvételnek a causája. A felelet meglepő lesz: Semmi. Itt ugyanis a causa magában a kétoldalúságban van. Azért adok hogy kapjak és megfordítva. A kombinációkból kialakul a szinallagma négy alapképlete: do ut des, stb. A visszterhes ügyletnél nem kell jogilag megokolni, hogy miért jött létre; azért, mert az ellenszolgáltatásra a másik félnek szüksége volt. Tehát itt nemcsak nem *kell* külön causa után érdeklödnünk, de nem is *lehet*, mert *nincs*. Amennyire nincs szükség visszterhes ügyletnél a jogcím fogalmára, még kevésbbé lehet szükségünk erre a fogalomra az egyoldalú (ingyenes) ügyleteknél. *a jogszerző fél szempontjából*. Maga a jogszerzés indokolja meg a juttatás elfogadását. Külön causát konstruálni teljesen felesleges itt és' az Optk. 381. §-a mutatja, mily nonsens eredményre vezet, ha például az occupatio causáját akarjuk kideríteni:

380. §. Cím és jogos szerzés nélkül tulajdonra szert tenni nem lehet.

381. §. Szabadon álló dolgoknál a cím azok birtokbavételerei velünk született szabadságban áll stb.

Ugyanígy nem lehet causáját adni az elbirtoklásnak sem. Jogi indok csak ott kell, ahol jogot *vesztünk*, vagyonunk *kisebbedik* és nem látjuk az ellenértéket. (Ezzel a felfogással ellentétben áll Leonhard, aki általános causa acquirendi-t ismer el.)

Láttuk tehát, hogy minden juttatásnak van causája. Azonban nem minden juttatás viselkedik egyformán az őt létrehozó causával szemben. Vannak olyan jogügyletek, melyeknél a juttatás mindvégig szoros összefüggésben marad causájával, míg másoknál leszakad arról (wird abgelöst) és önálló életet él. Az előzőek a materiális, vagy causális ügyletek, illetőleg juttatások, az utóbbiak az absztraktok. Az absztrakt és materiális juttatás közötti különbségről eltérő a francia illetőleg a német és a magyar jogrendszer állásfoglalása. A francia jogban az absztrakt kötelezettségvállalás illetőleg a kötelezettségvállalás absztraktsága egyszerűen csak a bizonyítási teher megfordítását jelenti. A mi jogrendünk szerint pedig jelenti azt, hogy a kötelemet maga az absztrakt *forma* szüli, a jogcímet a hitelezőnek nemcsak bizonyítania nem kell, de még állítania sem.

MMT. 1694. §. Tartozáselismerés. Aki írásbeli szerződéssel

elismeri, hogy a vele szerződő félnek határozott pénzüsszeggel, vagy határozott mennyiségű egyéb helyettesíthető dologgal tartozik, elismerése alapján köteles a teljesítésre akkor is, ha a *tartozás jogalapja nem tűnik ki az elismerésből* . . .

Természetesen az a körülmény, hogy állítási és bizonyítási kényszer az absztrakt kötelemnél nincs, fentiek alapján nem jelenti, hogy jogcím nem is volna:

Windscheid: Pandekten. 318. §. 2. alj. Ein Warum hat auch dieses Versprechen; aber das Warum ist in das Versprechen nicht aufgenomen.

Dolgozatunk bevezetésében említettük, hogy a modern jogok az absztrakt kötelmet a gazdasági élet kényszerítő hatása alatt, a jóhiszemű forgalom védelmében konstruálták. A jóhiszemű harmadik személynek a joglátszatba (Rechtschein) vetett hitének védelme a germán jogban alakult először ki és onnan a magánjogba a kereskedelmi jog közvetítésével szivárgott be. A most elmondottakból következik, hogy minden absztrakt kötelemnek valami olyanfélének kell lennie, melyhez harmadik jóhiszemű személy valaminő kapcsolatba kerülhet. Ilyen kapcsolat pedig kétfajta lehet:

1. A kötelem olyan, hogy még a két eredeti személy közötti viszonyban meg is maradv, harmadik jóhiszemű személyre is vannak kihatásai. Ilyen pl. a cessió, kezességvállalás, tartozásátvállalás. Pl. A kezes a főadósnek szolgáltat, a vele szemben fennálló intern viszonyban, mikor a kezességet a hitelezővel szemben elvállalja, de e szolgáltatásnak természete olyan lévén, hogy a hitelező érdekét is érinti, most már nem lehet a kezesnek a főadóssal szemben való intern viszonyából merített kifogással egyszerűen meg nem történtté tenni a kezességvállalásának hatásait.

2. A kötelem olyan lévén, hogy causája nem tűnik ki belőle, a gazdasági forgalomban a harmadik jóhiszemű felet a hitelező részén fennforogni látszott jogosultság, a joglátszat a legteltesebb bizalom érzésébe ringatja abban a tekintetben, hogy vele szerződésre léphet, illetőleg fenti kötelem hitelezői minőségét ellenszolgáltatásáért nyugodtan megszerezheti; hiszen ellene a papirból ki nem tűnő kifogások fel nem hozhatók.

Fentiekből kétséget nem szenvedő módon tűnik ki, hogy a jogrend az absztrakt kötelezettség konstruálásával nem a közvetlen szerződő felek között akart egy új, a causájától leszakadt, önállósult követelést létesíteni, hanem hogy azt egyedül és kizárólag a jóhiszemű harmadik személy joglátszatba vetett hitének védelmére iktatta rendszerébe.

Most rátérhetünk dolgozatunk tulajdonképeni tárgyára és felvethetjük a kérdést: Mi a helyes álláspont a *közvetlen szerződő felek között az absztrakt kötelem „absztraktságát”* illetőleg. Vajjon indokolt-e itt is konzekvensen végigvezetni a jogi közvéleményben elfogadott konstrukciót, vagy pedig a cessante — sőt vacante — ratione elvénel fogva mellőznünk kell azt. Mielőtt állást foglalnánk, nézzük, hogyan viselkedik e kérdéssel szemben gyakorlatunk és hogyan viselkednek az e kérdéssel foglalkozó kiváló jogi íróink.

Tételes jogunk, sőt jogi íróink legnagyobb része is az első felfogást teszi magáévá. Ez azonban csak látszat. Lehetetlen ugyanis rá nem jönnünk, hogy valamiféle kibuvó: akár alaptalan gazdagodás, akár *exceptio doli* címén közvetlen szerződő felek között *mindig* visszamenetelt engednek az alapító causára:

ad tartozáselismerés. MMT. 1695. §. 2. bek.: „Egyébként az adós az elismert kötelelem fenn nem állása miatt az elismerésből eredő kötelezettsége ellen csak annyiban tehet kifogást, amennyiben az alaptalan gazdagodás visszakövetelésének előfeltételei megvannak.” — Mi az alaptalan gazdagodás? — Utalás az eredetileg figyelmen kívül hagyni szándékolt causára.

ad Elszámolás. C. 73/1905.: „Az elszámolás is bíróilag érvényesíthető jogcím, mellyel szemben úgy a tévedés, mint az is felhozható, hogy az elszámolás valamely bíróilag nem érvényesíthető kötelemből származik.” Hogy bíróilag nem érvényesíthetőség címén meg lehet támadni az elszámolást, tagadja Kuncz: A kereskedelmi és váltójog vázlatá II. 174. lap, aki szerint tehát az elismerés a teljesítés erejével bír.

A jogi irodalom terén is ugyanezt a tendenciát láthatjuk, amely szintén nem tartotta összeegyeztethetőnek jogérzetével a merev elzárkózást az alapítócausára való visszamenetel elől. De a visszamenetelt nem tudván rendszerébe szervesen beleilleszteni, kerülőúton igyekezett ugyanezt az eredményt elérni. Így: Plósz szerint meg lehet tagadni a váltónál a teljesítést *exceptio doli* címén. Windscheid a *clausula rebus sic stantibus* gondolatával operál:

„Ist ein Versprechen unter einer Voraussetzung abgegeben worden, so kann bei Ermangelung der Voraussetzung sich gegen die Forderung mit einer *Einrede* schützen.“ Pandekten. 318. §. 3. pont.

Sohm még tovább megy egy lépéssel. Szerinte *condictio liberationis* az absztrakte vállalt kötelezettségből való kienyhedésre egyenesen *perelni* is lehet.

Annak illusztrálására, hogy bármelyik véglet (a tiszta materializmus, vagy pedig a mereven keresztülvitt absztraktság) álláspontjára is helyezkedik a jogi író, kénytelen a másik felfogásnak engedményeket tenni, számtalan példát találunk a számos váltó és értékpapirelméletben. Az írók első csoportja abból a meggondolásból kiindulva, hogy a váltót a magát kötelező fél nem ok nélkül adta, ezt az okot magába a váltó fogalmába beigyekeztek beleygőmoszolni és ezáltal a váltó absztraktságát támadták meg. Így a váltókötelezettség megalapozásához majd egy „quasi dologi” szerződést (*Geben und Nehmen des Papiers*), majd csak kötelező célzatu kiadást (*Emission*) kívántak meg. Ezen elméletek cáfolatára elég Plósznak azon megjegyzésére hivatkoznunk, hogy ha a váltó értékpapír, mely ellen csak a váltó szövegéből kitérő kifogások hozhatók fel, jöhiszemű harmadik személy ellen, akkor a váltó ezen tulajdonságát felborítaná az, ha a váltó lényeges kellékeül olyan körülményt (átadást-átvételt, kötelező célzatu kiadást) kívánnánk meg, mely a váltó szövegéből nem derül ki.

Az elméletek azon csoportjának pedig, mely minden kap-

csolatot megtagad az értékpapír és az alapítócausa (előző szerződés) között, cáfolatára szolgál saját eljárása, mellyel — rendszerének ellentmondva — a kifogásoknak egész szövevényét konstruálja meg, minthogy az értékpapír teljesen absztrakttá deklarálásának konzekvenciái még az e csoportba tartozó írók jogérzetét sem elégitették ki. Ennek a helyzetnek fonákságát érezte Plósz is, ki csak azért fogadta el a kifogásokat a régi váltóelmélet fogalmazásában, mivel „ezidőszerint ezen út jobbal pótolva nincs”. Plósz: A magyar váltójog kézikönyve 465. l.

Mi volna tehát a kérdés helyes megoldása? — Szerény véleményünk szerint csak úgy tudjuk a kérdést helyesen megoldani, ha absztrakt és causális ügylet között a joghatály szempontjából is különbséget teszünk. Amíg ugyanis a causális kötelelem mindig megmarad két szerződő fél viszonyának (engedmény vagy tartozásátvállalás csupán fizikai személyében cseréli ki az eredeti adóst vagy hitelezőt), addig az absztrakt kötelelem kiemelkedik kettejük szűk köréből és ha nem is válik dologi joggá, de középhelyet foglal el a dologi és a causális kötelmi jogok között. A hasonlóság szembeszökő. Míg a szolgáltatott dolog ugyanis közvetlen szerződő felelnél van, in natura követelhetem vissza causahiány címén *condictio possessionis* vagy *condictio domini*-vel, mihelyt azonban a dolgot jóhiszemű harmadik személy szerezte meg, e természetben való visszakövetelési jogom elvész és csak mint residuum marad meg kötelmi jogom közvetlen szerződő felemmel szemben, de már csak kártérítésre. Ugyanígy: míg a váltó a váltó a közvetlen szerződő félnél van, mint veszélyes eszközt visszakövetelhetem tőle, de ha már a jóhiszemű forgalomba került, a váltó érvényesítése ellen kifogást nem emelhetek, de a residuumként megmaradt causális kötelmi jogom alapján szerződésbeli ellenfelem ellen fordulhatok, hogy mentesítsen (pl. játéktartozás fedezésére adott váltó).

Kérdeshetjük azonban, miért kellett ezt a kérdést felvetnünk, mikor az alaptalan gazdagodás, az exceptio doli fogalmával is ugyanerre az eredményre jutunk. Feleletet adhat az a megfontolás, hogy mind az *exceptio doli*, mind az alaptalan gazdagodás *jogkorrektívumok*. Kivételes eszközök arra, hogy a *ius strictum* rendelkezéseit kikorrigáljuk. Minthogy azonban a közvetlen szerződő felek közötti viszonyban mind az irodalom, mind a gyakorlat állandó visszamenetelt enged az alapítócausára, a kivételből szabály lett. Plasztikusan hivatkozik Beck Salamon „Érdekeszme töredék” c. munkájában arra, hogy a vidéki hangversenyrendezők a közönséget meglepni akarván, műsoronkívüli számot illesztettek a hangversenybe. A közönség azonban annyira megszokta ezt, hogy idővel már elégedetlenkedett, ha a műsoronkívüli szám hiányzott. Ezért az élelmes rendezők már előre hirdették, hogy műsoronkívüli szám is lesz, ami tehát így belekerült a műsorba. Így a mi esetünkben is visszásnak tűnt előttünk egy állandó szabályt a kivétel, a *korrektívum* képében megkonstruálni.

Azt hisszük, felfogásunkat osztja Plósz is, aki csak azért operál az *exceptio doli* fogalmával, mert „ezidőszerint ezen út jobbal pótolva nincs”, valamint Grosschmid, aki szerint „az:

„exceptio dolival legfeljebb elneveztük a dolgot anélkül, hogy meghatározásában előrehaladtunk volna.” Fejezetek. 123. §. 54. j.

Legpregnansabban azonban Grosschmid a Fejezetek 123. §. 54. j. a) pontjában juttatja kifejezésre azt a meggyőződését, hogy a közvetlen szerződő felek viszonyában maga is causálisnak tekinti az absztrakt ügyletet:

„A fogadás eldőlte után váltót, kereskedelmi utalványt . . . adtak. Egyszerű volna ez a kérdés, ha a magánjogi törvényről feltehetnők, hogy az elvont jogalatot ebben a kérdésben is szintoly elvontan kívánja vétetni, mint ahogy általában veendőnek az elvont követelést szabályozó törvény kijelenti, vagyis mint kész szolgáltatást.”

Azt hisszük, a kifejtettek alapján szabályként szögezhetjük le:

A közvetlen szerződő felek viszonyában absztrakt kötelem abban az értelemben, hogy az alapító causára visszamenni nem lehet, nincs.

(A szerkesztő megjegyzései.) Dr. Gönczi Gábor figyelemreméltó cikke újból reá tereli a figyelmet arra a helyzetre, hogy ugyanaz a jogi jelenség más fajtájú szabályozást igényel és kap, ha a jogviszony keretében két személy érdekösszeütközése bírálandó el, vagy ha ez a két személyes kör több személyessé bővül ki.

Az absztrakt kötelem a jogtudománynak sok fejtörést okozott. A teória mindvégig sikertelenül birkózott a téma nehézségeivel, érzésünk szerint azért, mert a jogtudomány nem ismerte fel, hogy az absztrakt kötelezettség rejtélyének megoldása a több személyes jogi helyzet különlegességének és különállásának felismerésével nyer megoldást. Általában hangsúlyozást nyer az idevágó fejtegetések során, hogy a kötelem absztrakt kiképzése a forgalombiztonság érdekében történik, csak úgy, mint ahogy a jóhiszemű szerzés oltalma ugyancsak a forgalombiztonságra vezetetik vissza. A forgalombiztonság szempontjának bevetése pedig már egyértelmű azzal, hogy a jogi szabályozásnál a figyelem nem az egymással szembenálló két érdekeltre korlátozódik, hanem ez a két személyes kör szinte in infinitum kibővül. A kötelem absztraktságára éppen azért van szükség, hogy a két személyes kört meghaladóan bekapcsolódó további érdekelt jogi helyzete mentesíthessék a két személy jogviszonyának minden olyan esetlegétől, ami kettejük között teljes joghatállyal a maga tényállási és jogi hatóerejét érvényesíti, de amely érvényesülés körét a netán további bekapcsolódókkal szemben a forgalom érdekében ki kell zárni. Ebben a beállításban a kötelem absztrakt kiképzésének rációja már kiinduló pontjában is csak a további bekapcsolódókra, ezeknek a további bekapcsolódóknak a kétszemélyes jogviszony esetlegeitől való mentesítésére van tekintettel és így ezen ráció vonalán haladva, elvi alapon deduktíve jutunk el ahhoz a tételhez, amit dr. Gönczi cikke induktív alapon fejt le az egyes tételes rendelkezések felvonultatásával. A kötelem absztraktsága tehát ezen felfogás szerint

a kötelemnek nem inherens tulajdonsága, hanem csak oly jellemzője, amely akkor jut érvényesülésre, ha a kívül álló harmadik jogi helyzete az elbírálás tárgya. Ennek folytán az úgynevezett absztrakt kötelemre egy hasadás áll be, nem érvényesül. az absztraktság a két fél közvetlen viszonyában, érvényesül egy kívülálló harmadik bekapcsolódása esetén. Az absztrakt kötelem e kettéhasadására példa az általában absztrakt kötelemként felfogott adósságátvállalás, amely az új hitelező (tehát a harmadik) irányában absztrakt a régi és új adós egymásközötti viszonyában nem absztrakt. Lásd egyébként ennek a témának bővebb fejtegetését dr. Szladits Károly könyvéről írott ismertetésünk során, amely ugyancsak mai számunkban jelenik meg.

Annak a tételnek, hogy a kötelem absztraktsága a két közvetlen fél közötti viszonyban elenyészik, két tétéles nehézséggel kell megbirkóznia. Az MMT. az elismerés szabályozásánál a dr. Gönczi által hivatkozott 1695. §. első bek. szakaszában, az újítás fejezetében pedig 1279. szakaszában tartalmaz az újított, illetve elismert kötelem absztraktsága tekintetében rendelkezéseket. Ezekkel a rendelkezésekkel egybehangzóan a mai közzelfogás is az újított, illetve elismert kötelemet absztraktnak tekinti azzal az MMT.-ben kifejezetten foglalt korlátozással, hogy az újított, illetve elismert kötelemnek is ellenvehető, hogy az alapkötelem bírói érvényesíthetősége ki volt zárva. Ezek a rendelkezések tehát azt mutatják, szemben a fentebb vallott felfogással, hogy újított, illetve elismert kötelemnél a közvetlen viszonyában is érvényesül az absztrakt jelleg. Ez azonban csupán megtévesztő látszat. Ami miatt újított, illetve elismert kötelemnél a fentebb érintett kivétellel a felek közvetlen viszonyában sem lehet visszanyulni az alapügyletre, magyarázatát abban leli, hogy a felek az elismerés, illetve újítás megkötésével az alapügyletből eredően emelhető kifogásokról lemondottak. Újítás és elismerés e tekintetben más hasonló tartalmú szerződéstől csak abban különbözik, hogy a kifogásokról való lemondás a tartalmilag meg nem jelölt, de az ügyletből eredhető valamennyi kifogásra generaliter vonatkozik, míg más esetekben tartalmilag megjelölt, vagy ismert kifogásokról való lemondás a megállapodás tárgya. Nem az újított, illetve elismert kötelem absztrakt volta a kútfeje annak, hogy a kifogások az alapügyletből meg nem emelhetők, hanem, hogy maga az újítás, illetve elismerés egyttal az alapügyletből eredhető kifogásokról való lemondást jelenti. Hogy tényleg egy bennrejlő lemondás és nem az absztraktság elméletileg konstruált jellege az oka a kifogások kizárásának, azt legjobban épen az MMT. korlátozó rendelkezései mutatják, amelyek fentartják annak a kifogásnak megemelhetőségét, hogy a követelés bírói érvényesíthetősége ki volt zárva. Ez a fentartás pedig egyértelmű azzal, hogy az elismerő, illetve újító fél bennrejlő lemondása azon kifogásokat hatálytalaníthatja, amelyekről a fél szabadon rendelkezhetik. A bírói érvényesíthetőség, illetve érvényesíthetlenség azonban nem esik a fél dispositiója körében, arról a fél le nem mondhat és épen mert a lemondás hatálya e ponton megszűnik, marad fenn az újítás, illetve elisme-

rés dacára is a fél dispoziciója alá nem eső kifogások megemelhetsége. Ugyancsak nem esik a felek dispoziciója körébe az ügyletre megszabott kötelező alakszerűség. Az elismert követelésre előírt alakszerűség kötelező az elismerő ügyletre is. (MMT. 1694. §. 2. bek.) Ez az alakszerűség hiányára alapított kifogás is ezért marad fenn, mert a fél vélelmezett lemondása erre nem hathat ki.

A gondolati játékot folytathatjuk. Azt a tételt vallottuk, hogy a követelés a közvetlen felek között nem absztrakt harmadikok irányában absztrakt. Tartozás elismerés, illetve újítás esetén, ha úgy tetszik, a tétel visszájára fordul, mert ha a kifogások meg nem emelhetsége okából a közvetlen felek között a kötelmet absztraktnak fogjuk fel, akkor ez az absztraktság viszont harmadik irányában nem áll fenn, gondoljunk csak az ajándékozás címén való megtámadás, vagy a csődtörvény 65. §. 2. pont alapján való megtámadás lehetőségére. Az újítás, elismerés absztraktsága dacára is a harmadik fél bizonyára hivatkozhatik arra, hogy vele szemben az elismert, újított kötelem ajándékozásnak tekintessék, ha az elismert, vagy újított kötelem között tényleg ajándék lappangott. A kötelem absztraktságának harmadik személyekkel szemben való ez a feloldódása ugyanazt a jogpolitikai célt szolgálja, mint általánosságban a kötelemnek a harmadik személyekre való tekintettel absztrakt kiképzése, t. i. mentesíteni kell a harmadikat azon hátrányoktól, amelyek a két közvetlen fél egymásközötti viszonyából reá háramolhatnak.

Az a tétel tehát, hogy a kötelem absztraktsága a kötelemnek nem általában jellemzője, hanem csak harmadik személyekkel szemben való kivételése, az elismerés és újítás ismertett szabályai mellett is megáll.

B. S.

JOGALKOTÁS.

Új jogszabályok.

A kir. közjegyzőknek örökösödési ügyekben felszámítható díjairól és költségeiről szóló 1935. február hó 17-én hatályba lépett 6800/1935. I. M. sz. rendelet (B. K. 40. szám).

Ha a hagyaték leltári értéke 200 pengőt meg nem halad, a közjegyző csak készkiadásai megtérítését követelheti. 200 pengőtől 500 P-ig az érték 4%-a a díjatalány. Ezenfelül a díjatalány az érték növekedésével fokozatosan 0.1%-ig csökken. A díjszámítási alap a hagyatéki vagyonnak a terhek levonása nélküli leltári értéke. Figyelmet kívül maradnak az olyan vagyontárgyak, melyeket az 1894. évi XVI. t.-c. 60. §-a szerint osztály létrejötténél az örökhagyó házastársa vagy az örökösök valamelyike ugyancsak osztály alá bocsát és a 70. §. szerinti az örökhagyó tulajdonául feltüntetett olyan ingatlan, mely nem az örökhagyót, hanem más harmadik személyt illet. De ezekben az esetekben, valamint akkor, ha a hagyatékhoz tartozó ingatlan a telekkönyvben nem az örökhagyó tulajdonául van bejegyezve (67. §.) és a közjegyző kieszközli, hogy a telekkönyvi tulajdonos az ingatlanok az örökhagyóra történt átháramlásáról telekkönyvi bejegyzésre alkalmas okiratot állítson ki, a közjegyzőt díjtöbblet illeti meg, mely abban az esetben, ha az érdekeltek a szükséges okiratokat